

SID

سرویس های
ویژه

سرویس ترجمه
تخصصی

کارگاه های
آموزشی

بلاگ
مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری
STES

فیلم های
آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

کارگاه آنلاین
بررسی مقابله ای متون (مقدماتی)

کارگاه آنلاین
پروپوزال نویسی و پایان نامه نویسی

کارگاه آنلاین آشنایی با پایگاه های اطلاعات علمی بین المللی و ترند های جستجو

بررسی نقش ادراکات محیطی در انگیزش تحصیلی دانش آموزان مدارس دخترانه متوسطه اول شهر خوسف

عصمت سنجری^۱، ابوذر محمد زاده ابراهیمی^۲، زهرا محمد زاده ابراهیمی^۳، الیاس تاجدینی^۴

۱- دبیر آموزش و پرورش شهرستان خوسف

۲- دبیر آموزش و پرورش شهر تهران

۳- دانش آموخته کارشناسی ارشد فقه و مبانی حقوق اسلامی دانشگاه پیام نور بهشهر

۴- دبیر آموزش و پرورش شهرستان خوسف

چکیده

در دهه های گذشته ادراکات محیطی مورد توجه بسیاری از روان شناسان بوده است از آنجا که این متغیر بر انگیزش تحصیلی دانش آموزان اثر دارد پژوهش درباره آن در حوزه روان شناسی تربیتی اهمیتی ویژه دارد در این پژوهش برای بررسی نقش ادراکات محیطی در انگیزش تحصیلی دانش آموزان مدارس دخترانه متوسطه اول شهر خوسف، ۱۶۹ دانش آموز با نمونه گیری تصادفی طبقه ای گزیده شد. آزمودنی ها به پرسش نامه های استاندارد شده ادراک از محیط یادگیری راف و همکاران (DREEM) و انگیزش تحصیلی هارتر پاسخ دادند پس از گردآوری داده ها برای تجزیه و تحلیل داده ها از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون آماری استفاده شد. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد ادراکات محیطی پیش بینی کننده انگیزش تحصیلی است ($p < 0/01$)، همچنین در بررسی مولفه های ادراک محیطی در پیش بینی انگیزش تحصیلی نتایج نشان داد که مولفه های ادراک از یادگیری، ادراک از مدرسین، ادراک از توانایی علمی خود، ادراک از جو آموزشی و ادراک از شرایط اجتماعی آموزش پیش بینی کننده انگیزش تحصیلی می باشند ($p < 0/01$)، بنابراین با توجه به نتایج به دست آمده می توان نتیجه گرفت که ادراکات محیطی نقش معناداری در پیش بینی انگیزش تحصیلی دارد لذا توجه به این مهم از سوی دست اندرکاران جهت بهبود ادراکات محیطی دانش آموزان بسیار مهم می نماید. **واژگان کلیدی:** انگیزش تحصیلی، ادراکات محیطی، مولفه های ادراک محیطی، دانش آموزان متوسطه اول.

مقدمه

عواملی که جزء برنامه درسی نیست و از دید و مشاهده ی برنامه ریزان و دست اندرکاران تعلیم و تربیت نیز پنهان است، در فکر، عواطف، رفتار و شخصیت فراگیران اثر می گذارند و در اغلب موارد بیشتر از برنامه ی درسی پیش بینی شده عمل می نمایند. مانند: قوانین و مقررات مدرسه، جو اجتماعی مدرسه، تعامل دانش آموز و معلم، جو عاطفی کلاس، قضاوت های معلمان و علایق و نیازهای فراگیران از این عوامل هستند. از تأثیر این ها، تفکر و نگرش ها و گرایش هایی در فراگیر شکل می گیرند (شرفزاده و علیجان پور، ۱۳۹۲). محیط یادگیری یکی از عوامل مهم و موثر بر انگیزش تحصیلی دانش آموزان است، گوردن می گوید هر دانش آموز روزانه با سه جنبه از محیط مدرسه اش مواجه می شود: محیط شناختی، محیط فیزیکی و محیط اجتماعی. بلوم محیط یادگیری را به عنوان شرایط، نیروها و محرک های بیرونی که فرد را به چالش می کشاند تعریف می کند این نیروها ممکن است شرایط و نیروهای فیزیکی، اجتماعی، فکری و ذهنی باشد (Bloom, 1964). محیط کلاس و مدرسه، نظام اداره مدرسه و شیوه آموزشی معلم، اثرات غیر قابل انکاری بر عملکرد تحصیلی و فرایند های شناختی دارد (Andermen, Midgiey, 1997). امروزه در دیدگاه شناختی که نسبت به سایر دیدگاه ها از حمایت پژوهشی بیشتری برخوردار است جنبه های شناختی به عنوان مهم ترین عوامل تعیین کننده انگیزش تحصیلی فرض می شوند؛ ادراک دانش آموزان نسبت به محیط یادگیری از مهم ترین جنبه های شناختی است (Story et al, 2011). در محیط یادگیری مدرسین تاثیر زیادی بر یادگیری اثر بخش دارند (Zingier, 2008). مطالعات متعدد صورت گرفته بیانگر آن است که بین ادراکات دانش آموزان از محیط یادگیری و انگیزش تحصیلی ارتباط معناداری وجود دارد (Tragus, 2004). و نتزل در پژوهش خود نشان داد که چگونگی و کیفیت رابطه معلم و دانش آموز و برداشت های دانش آموز از حمایت معلم به میزان زیادی انگیزش تحصیلی دانش آموز را بهبود می بخشد (Wentzel, 1998). عوامل متعددی بر انگیزش و یادگیری تأثیری گذارند که در ارتباط متقابل بایکدیگر قرار دارند، با این وجود شیوه های انتخاب و سازماندهی فعالیت های تدریس و یادگیری و شرایط محیط یادگیری از نقش بسزایی در کمک به فراگیران برای نیل به موفقیت برخوردارند (محمدی و محمدی، ۱۳۹۲). درک و شناخت مسائل محیط آموزش و عوامل مرتبط اساسی است (Days, 2009).

فرضیه های پژوهش:

فرضیه اصلی:

ادراکات از محیط یادگیری در پیش بینی انگیزش تحصیلی دانش آموزان نقش دارد.

فرضیه های فرعی:

ادراک از یادگیری در پیش بینی انگیزش تحصیلی دانش آموزان نقش دارد.

ادراک از مدرسین در پیش بینی انگیزش تحصیلی دانش آموزان نقش دارد.

ادراک از توانایی علمی خود در پیش بینی انگیزش تحصیلی دانش آموزان نقش دارد.

ادراک از جو آموزشی در پیش بینی انگیزش تحصیلی دانش آموزان نقش دارد.

سومین همایش ملی
روانشناسی
تعلیم و تربیت و سبک زندگی

3rd National Conference on Psychology, Education and Lifestyle

دانشگاه پیام نور استان قزوین

ادراک از شرایط اجتماعی آموزش در پیش بینی انگیزش تحصیلی دانش آموزان نقش دارد .

روش تحقیق

با توجه به ماهیت موضوع پژوهش حاضر یعنی: بررسی نقش ادراکات محیطی در انگیزش تحصیلی و همچنین اهداف پژوهش و با توجه به اینکه در پژوهش حاضر از رگرسیون آماری جهت پیش بینی متغیر ملاک مورد استفاده قرار گرفت این پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه آماری در این پژوهش، تمامی دانش آموزان دختر مقطع متوسطه اول شهر خوسف (۳۰۰ دختر) بود که در پایه هفتم، هشتم و نهم در سال تحصیلی (۹۸-۹۹) مشغول به تحصیل بودند. تعداد اعضای نمونه در این پژوهش با توجه به حجم جامعه و بر اساس جدول مورگان تعداد ۱۶۹ نفر برآورد شد و مورد بررسی قرار گرفت. که به شیوه نمونه گیری تصادفی طبقه ای برابر انتخاب شد. به این شکل که: ابتدا لیست کلیه دانش آموزان تهیه و سپس از هر مدرسه و سپس از هر پایه تعداد برابر به قید قرعه انتخاب شدند بعد از انتخاب نمونه ها محقق در کلاس درس آزمودنی ها حاضر و پرسشنامه های ادراک از محیط یادگیری و انگیزش تحصیلی را در اختیار آزمودنی ها قرار داد، پس از کامل کردن جمع آوری و در نهایت داده های جمع آوری شده با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در جدول و نمودار شماره ۱ فراوانی گروه نمونه به تفکیک پایه تحصیلی و سن دانش آموز ارائه شده است.

جدول شماره ۱ فراوانی و درصد گروه نمونه بر اساس پایه تحصیلی و سن دانش آموزان

متغیر	فراوانی پایه تحصیلی	درصد	متغیر	فراوانی سن	درصد
هفتم	۵۶	۳۲٪	۱۲ تا ۱۳	۶۸	۴۰٪
هشتم	۵۶	۳۲٪	۱۴ تا ۱۵	۸۷	۵۱٪
نهم	۵۸	۳۴٪	۱۶ تا ۱۷	۱۵	۸٪

برای گردآوری اطلاعات از دو پرسش نامه استاندارد شده ادراک از محیط یادگیری راف و همکاران (DREEM) و انگیزش تحصیلی هارتر استفاده شد، پرسشنامه ارزیابی محیط آموزشی (DREEM) (Dundee Ready Education Environment) توسط راف^۱ و همکاران تدوین گردیده و اعتبار آن مورد ارزیابی قرار گرفته است. این پرسشنامه شامل ۵۰ سوال مربوط به سنجش ادراک و انتظار آن ها از محیط یادگیری و آموزشی می باشد و به ۵ بعد و حیطه ی ذیل تقسیم می شود: ادراک دانشجویان از یادگیری ۱۲ سوال و حداکثر امتیاز ۴۸، ادراک دانشجویان از

مدرسین ۱۱ سوال و حداکثر امتیاز ۴۴، ادراک دانشجویان از توانایی علمی خود ۸ سوال و حداکثر امتیاز ۳۲، ادراک دانشجویان از جو آموزشی ۱۲ سوال و حداکثر امتیاز ۴۸، ادراک دانشجویان از شرایط اجتماعی آموزش ۷ سوال و حداکثر امتیاز ۲۸. حداکثر امتیاز کل ممکن ۲۰۰ امتیاز است.

ضرایب آلفای کلی برای پرسشنامه DREEM ۰/۸۸ و برای ابعاد محیط آموزشی: یادگیری، مدرسین، توانایی علمی، جو آموزشی، شرایط اجتماعی به ترتیب ۰/۷۵، ۰/۷۲، ۰/۷۱، ۰/۷۳ و ۰/۷۱ بود (محمدی، محمدی، ۱۳۹۲). در این پژوهش برای بررسی پایایی از الفای کرونباخ که ۰/۹۲ به دست آمد استفاده شده است، که نشان دهنده پایایی مناسب می باشد. پرسشنامه استاندارد انگیزش تحصیلی هارتر شامل ۳۳ گویه و هدف آن بررسی انگیزش تحصیلی در بین دانش آموزان می باشد. این ابزار شکل اصلاح شده مقیاس هارتر (۱۹۸۰-۱۹۸۱) به عنوان یک ابزار سنجش انگیزش تحصیلی است. پایایی این پرسشنامه توسط ظهیری و رجبی (۱۳۸۸) با آزمون آلفای کرونباخ با استفاده از نرم افزار بالای SPSS به دست آمده است و ۰/۹۲ می باشد (ظهیری ناو، رجبی، ۱۳۸۸).

یافته های پژوهش

در این قسمت، یافته های مربوط به هر یک از فرضیه ها، به صورت جداگانه و در قالب جدول مربوطه به ترتیب مورد بررسی قرار گرفت. قبل از بررسی فرضیه های پژوهش نرمال بودن داده ها با استفاده از آزمون کلموگروف-اسمیرونوف بررسی شد. نتایج نشان داد که داده ها نرمال می باشند بنابراین می توان از آزمون پارامتریک برای پاسخ به فرضیات استفاده نمود.

جدول ۲ آزمون کلموگروف-اسمیرونوف به منظور بررسی نرمال بودن داده ها

متغیر	Z	sig
ادراک از یادگیری	۰/۹۱	۰/۳۷
ادراک از مدرسین	۱/۰۳	۰/۲۳
ادراک از توانایی علمی خود	۰/۹۳	۰/۳۵
ادراک از جو آموزشی	۰/۷۰	۰/۷۱
ادراک از شرایط اجتماعی آموزش	۰/۹۷	۰/۲۹
انگیزش تحصیلی	۰/۹۴	۰/۳۴
ادراک از محیط آموزشی	۰/۷۰	۰/۷۱

در این بخش به تعمیم نتایج به دست آمده از نمونه به جامعه آماری می پردازیم به عبارت دیگر در اینجا به آزمون فرضیه های پژوهش می پردازیم.

فرضیه اصلی: ادراکات از محیط یادگیری در پیش بینی انگیزش تحصیلی دانش آموزان نقش دارد.

سومین همایش ملی روانشناسی تعلیم و تربیت و سبک زندگی

3rd National Conference on Psychology, Education and Lifestyle

دانشگاه پیام نور استان قزوین

برای پاسخ به فرضیه فوق از رگرسیون ساده استفاده شد نتایج نشان داد که ادراکات از محیط یادگیری پیش بینی کننده انگیزش تحصیلی دانش آموزان است ($R=0/61, R^2=0/38$) که به لحاظ آماری معنادار می باشد ($F=101/89, P<0/01$).

جدول ۳ مدل پیش بینی انگیزش بر اساس ادراکات از محیط یادگیری

مدل	متغیر ملاک	متغیر پیش بین	R	R ²	R ² تعدیل شده	انحراف استاندارد
۱	انگیزش تحصیلی	ادراکات از محیط	۰/۶۱	۰/۳۸	۰/۳۷	۱۱/۶۱

جدول ۴ تحلیل واریانس مربوط به پیش بینی انگیزش بر اساس ادراکات از محیط یادگیری

منبع تغییرات	مجموع مجذورات	DF	میانگین مجذورات	F	Sig
رگرسیون	۱۳۷۴۰/۹۱	۱	۱۳۷۴۰/۹۱	۱۰۱/۸۹	۰/۰۰۰
باقی مانده	۲۲۶۵۷/۴۵	۱۶۸	۱۳۴/۸۷		
کل	۳۶۳۹۸/۳۵	۱۶۹			

جدول ۵ ضرایب رگرسیون مربوط به پیش بینی انگیزش تحصیلی بر اساس ادراکات از محیط یادگیری

مدل	متغیر ملاک	متغیر پیش بین	ضرایب استاندارد نشده		t	sig
			B	انحراف معیار		
ادراکات از محیط یادگیری	انگیزش تحصیلی	ادراکات از محیط یادگیری	۰/۳۷	۰/۳۶	۱۰/۰۹	۰/۰۰۰
			Beta	ضرایب استاندارد شده		

بنا بر این نتیجه می گیریم که ادراکات محیطی پیش بینی کننده انگیزش تحصیلی می باشد. فرضیه های فرعی:

سومین همایش ملی روانشناسی تعلیم و تربیت و سبک زندگی

3rd National Conference on Psychology, Education and Lifestyle

دانشگاه پیام نور استان قزوین

فرضیه اول: ادراک از یادگیری در پیش بینی انگیزش تحصیلی دانش آموزان نقش دارد. برای پاسخ به فرضیه فوق از رگرسیون ساده استفاده شد نتایج نشان داد که ادراک از یادگیری پیش بینی کننده انگیزش تحصیلی دانش آموزان است ($R=0/56, R^2=0/31$) که به لحاظ آماری معنا دار می باشد ($F=76/71, P<0/01$).

جدول ۶ مدل پیش بینی انگیزش بر اساس ادراک از یادگیری

مدل	متغیر ملاک	متغیر پیش بین	R	R ²	R ² تعدیل شده	انحراف استاندارد
۱	انگیزش تحصیلی	ادراک از یادگیری	۰/۵۶	۰/۳۱	۰/۳۱	۲۰/۱۲

جدول ۷ تحلیل واریانس مربوط به پیش بینی انگیزش بر اساس ادراک از یادگیری

منبع تغییرات	مجموع مجذورات	DF	میانگین مجذورات	F	Sig
رگرسیون	۳۵/۱۱۴۱۰	۱	۳۵/۱۱۴۱۰	۷۱/۷۶	۰/۰۰۰
باقی مانده	۲۴۹۸۸	۱۶۸	۷۴/۱۴۸		
کل	۳۶۳۹۸/۳۵	۱۶۹			

جدول ۸ ضرایب رگرسیون مربوط به پیش بینی انگیزش تحصیلی بر اساس ادراک از یادگیری

مدل	متغیر ملاک	متغیر پیش بین	ضرایب استاندارد نشده	ضرایب استاندارد شده	t	sig
			B	انحراف معیار	Beta	
ادراک از یادگیری	انگیزش تحصیلی	ادراک از یادگیری	۲۲/۱	۰/۱۴	۰/۵۶	۷۶/۸

بنا بر این نتیجه می گیریم که ادراک از یادگیری پیش بینی کننده انگیزش تحصیلی می باشد. فرضیه دوم: ادراک از مدرسین در پیش بینی انگیزش تحصیلی دانش آموزان نقش دارد.

برای پاسخ به فرضیه فوق از رگرسیون ساده استفاده شد نتایج نشان داد که ادراک از مدرسین پیش بینی کننده انگیزش تحصیلی دانش آموزان است ($R=0/44, R^2=0/20$) که به لحاظ آماری معنادار می باشد ($F=40/58, P<0/01$).

جدول ۹ مدل پیش بینی انگیزش بر اساس ادراک از مدرسین

مدل	متغیر ملاک	متغیر پیش بین	R	R2	R2 تعدیل شده	انحراف استاندارد
۱	انگیزش تحصیلی	ادراک از مدرسین	۰/۴۴	۰/۲۰	۰/۱۹	۲۱/۱۳

جدول ۱۰ تحلیل واریانس مربوط به پیش بینی انگیزش بر اساس ادراک از مدرسین

منبع تغییرات	مجموع مجزورات	DF	میانگین مجزورات	F	Sig
رگرسیون	۷۸/۷۰۸۱	۱	۷۸/۷۰۸۱	۵۸/۴۰	۰/۰۰۰
باقی مانده	۲۹۳۱۶/۵۷	۱۶۸	۵۰/۱۷۴		
کل	۳۶۳۹۸/۳۵	۱۶۹			

جدول ۱۱ ضرایب رگرسیون مربوط به پیش بینی انگیزش تحصیلی بر اساس ادراک از مدرسین

مدل	متغیر ملاک	متغیر پیش بین	ضرایب استاندارد نشده	ضرایب استاندارد شده	t	sig
			B	Beta		
ادراک از مدرسین	انگیزش تحصیلی	ادراک از مدرسین	۰/۲۱	۰/۱۶	۳۷/۶	۰/۰۰۰

فرضیه سوم: ادراک از توانایی علمی خود در پیش بینی انگیزش تحصیلی دانش آموزان نقش دارد.

سومین همایش ملی روانشناسی تعلیم و تربیت و سبک زندگی

3rd National Conference on Psychology, Education and Lifestyle

دانشگاه پیام نور استان قزوین

برای پاسخ به فرضیه فوق از رگرسیون ساده استفاده شد نتایج نشان داد که ادراک از توانایی علمی خود پیش بینی کننده انگیزش تحصیلی دانش آموزان است ($R=0/58, R^2=0/33$) که به لحاظ آماری معنا دار می باشد ($F=83/66, P<0/01$).

جدول ۱۲ مدل پیش بینی انگیزش بر اساس ادراک از توانایی علمی خود

مدل	متغیر ملاک	متغیر پیش بین	R	R ²	R ² تعدیل شده	انحراف استاندارد
۱	انگیزش تحصیلی	ادراک از توانایی علمی خود	۰/۵۸	۰/۳۳	۰/۳۳	۱۲/۰۳

جدول ۱۳ تحلیل واریانس مربوط به پیش بینی انگیزش بر اساس ادراک از توانایی علمی خود

منبع تغییرات	مجموع مجذورات	DF	میانگین مجذورات	F	Sig
رگرسیون	۲۶/۱۲۱۰۰	۱	۲۶/۱۲۱۰۰	۶۶/۸۳	۰/۰۰۰
باقی مانده	۱۰/۲۴۲۹۸	۱۶۸	۶۳/۱۴۴		
کل	۳۶۳۹۸/۳۵	۱۶۹			

جدول ۱۴ ضرایب رگرسیون مربوط به پیش بینی انگیزش تحصیلی بر اساس ادراک از توانایی علمی خود

مدل	متغیر ملاک	متغیر پیش بین	ضرایب استاندارد نشده		ضرایب استاندارد شده	t	sig
			B	انحراف معیار			
۱	انگیزش تحصیلی	ادراک از توانایی علمی خود	۹۳/۱	۰/۲۱	Beta	۱۵/۹	۰/۰۰۰

سومین همایش ملی
روانشناسی
تعلیم و تربیت و سبک زندگی

3rd National Conference on Psychology, Education and Lifestyle

دانشگاه پیام نور استان قزوین

بنا بر این نتیجه می گیریم که ادراک از توانایی علمی خود پیش بینی کننده انگیزش تحصیلی می باشد. فرضیه چهارم: ادراک از جو آموزشی در پیش بینی انگیزش تحصیلی دانش آموزان نقش دارد. برای پاسخ به فرضیه فوق از رگرسیون ساده استفاده شد نتایج نشان داد که ادراک از جو آموزشی پیش بینی کننده انگیزش تحصیلی دانش آموزان است ($R=0/51, R^2=0/26$) که به لحاظ آماری معنا دار می باشد ($F=58/17, P<0/01$).

جدول ۱۵ مدل پیش بینی انگیزش بر اساس ادراک از جو آموزشی

مدل	متغیر ملاک	متغیر پیش بین	R	R ²	R ² تعدیل شده	انحراف استاندارد
۱	انگیزش تحصیلی	ادراک از جو آموزشی	۰/۵۱	۰/۲۶	۰/۲۵	۶۹/۱۲

جدول ۱۶ تحلیل واریانس مربوط به پیش بینی انگیزش بر اساس ادراک از جو آموزشی

منبع تغییرات	مجموع مجذورات	DF	میانگین مجذورات	F	Sig
رگرسیون	۸۳/۹۳۶۱	۱	۸۳/۹۳۶۱	۱۷/۵۸	۰/۰۰۰
باقی مانده	۵۲/۲۷۰۳۶	۱۶۸	۹۳/۱۶۰		
کل	۳۶۳۹۸/۳۵	۱۶۹			

جدول ۱۷ ضرایب رگرسیون مربوط به پیش بینی انگیزش تحصیلی بر اساس ادراک از جو آموزشی

مدل	متغیر ملاک	متغیر پیش بین	ضرایب استاندارد نشده	ضرایب استاندارد شده	t	sig
۱	انگیزش تحصیلی	ادراک از جو آموزشی	B	انحراف معیار	۶۳/۷	۰/۰۰۰
			۹۷/۰	۰/۱۳	Beta	۰/۵۱

سومین همایش ملی
روانشناسی
تعلیم و تربیت و سبک زندگی

3rd National Conference on Psychology, Education and Lifestyle

دانشگاه پیام نور استان قزوین

بنا بر این نتیجه می گیریم که ادراک از جو آموزشی پیش بینی کننده انگیزش تحصیلی می باشد
فرضیه پنجم: ادراک از شرایط اجتماعی آموزش در پیش بینی انگیزش تحصیلی دانش آموزان نقش دارد
برای پاسخ به فرضیه فوق از رگرسیون ساده استفاده شد نتایج نشان داد که ادراک از شرایط اجتماعی آموزش پیش بینی
کننده انگیزش تحصیلی دانش آموزان است ($R=0/50, R^2=0/25$) که به لحاظ آماری معنا دار می باشد
($F=54/97, P<0/01$).

جدول ۱۸ مدل پیش بینی انگیزش بر اساس ادراک از شرایط اجتماعی آموزش

مدل	متغیر ملاک	متغیر پیش بین	R	R ²	R ² تعدیل شده	انحراف استاندارد
۱	انگیزش تحصیلی	ادراک از شرایط اجتماعی آموزش	۰/۵۰	۰/۲۵	۰/۲۴	۷۸/۱۲

جدول ۱۹ تحلیل واریانس مربوط به پیش بینی انگیزش بر اساس ادراک از شرایط اجتماعی آموزش

منبع تغییرات	مجموع مجذورات	DF	میانگین مجذورات	F	Sig
رگرسیون	۷۸/۸۹۷۳	۱	۷۸/۸۹۷۳	۹۷/۵۴	۰/۰۰۰
باقی مانده	۵۸/۲۷۴۲۴	۱۶۸	۲۴/۱۶۳		
کل	۳۶۳۹۸/۳۵	۱۶۹			

جدول ۲۰ ضرایب رگرسیون مربوط به پیش بینی انگیزش تحصیلی بر اساس ادراک از شرایط اجتماعی آموزش

مدل	متغیر ملاک	متغیر پیش بین	ضرایب استاندارد نشده	ضرایب استاندارد شده	t	sig
			B	انحراف معیار	Beta	۴۱/۷
						۰/۰۰۰

سومین همایش ملی
روانشناسی
تعلیم و تربیت و سبک زندگی

3rd National Conference on Psychology, Education and Lifestyle

دانشگاه پیام نور استان قزوین

۱	انگیزش تحصیلی	ادراک از جو آموزشی	۷۰/۱	۰/۲۳	۰/۵۰	
---	---------------	--------------------	------	------	------	--

بنا بر این نتیجه می‌گیریم که ادراک از شرایط اجتماعی آموزش پیش‌بینی‌کننده انگیزش تحصیلی می‌باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

محیط آموزشی که توسط دانش‌آموزان درک می‌شود ویژگی‌های مهمی دارد که بر روی رشد تحول و موقعیت دانش‌آموزان می‌تواند اثر گذار باشد و عواملی نظیر انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان را تحت تاثیر قرار دهد. پژوهش حاضر با هدف: بررسی نقش ادراکات محیطی در پیش‌بینی انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان انجام شد.

فرضیه اصلی: ادراکات از محیط یادگیری در پیش‌بینی انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان نقش دارد.

بر اساس یافته‌های این پژوهش، بین ادراکات محیطی و انگیزش تحصیلی رابطه مثبت معنا داری وجود دارد و ادراکات محیطی پیش‌بینی‌کننده انگیزش تحصیلی می‌باشند. همچنین یافته‌های این پژوهش با یافته‌های حسن زاده، (۱۳۸۱) در پژوهشی با عنوان: «رابطه بین انگیزش (درونی-بیرونی) و منبع کنترل (درونی-بیرونی) و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان» و یافته‌های پژوهش حسین چاری و خیر، (۱۳۸۱) با عنوان «بررسی جو روانی و اجتماعی کلاس به عنوان یکی از مؤلفه‌های فرهنگ مدرسه» و یافته‌های خلخالی، (۱۳۷۹) در پژوهشی با عنوان «ارائه چارچوب نظری برای تشخیص جو مدرسه» همسو می‌باشد.

فرضیه اول: ادراک از یادگیری در پیش‌بینی انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان نقش دارد.

بر اساس یافته‌های این پژوهش، بین یادگیری و انگیزش تحصیلی رابطه مثبت معنا داری وجود دارد و ادراک از یادگیری پیش‌بینی‌کننده انگیزش تحصیلی می‌باشند. نتایج حاصل از این فرضیه با یافته‌های کریمی و سجودی، (۱۳۹۱)، در پژوهشی با عنوان: بررسی برنامه درسی پنهان بر یادگیری و عملکرد دانش‌آموزان همسو می‌باشد، یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد رابطه همبستگی معنا دار مثبت و مستقیم بین ادراک از یادگیری و انگیزش تحصیلی دانشجویان وجود دارد. همچنین یافته‌های این پژوهش با یافته‌های پاغنده (۱۳۹۴) با عنوان: بررسی رابطه پنج عامل بزرگ شخصیت و انگیزش تحصیلی با عملکرد تحصیلی همسو می‌باشد.

فرضیه دوم: ادراک از مدرسین در پیش‌بینی انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان نقش دارد.

بر اساس یافته‌های این پژوهش، بین ادراک از مدرسین و انگیزش تحصیلی رابطه مثبت معنا داری وجود دارد و ادراک از مدرسین پیش‌بینی‌کننده انگیزش تحصیلی می‌باشند. مؤلفه ادراک از مدرسین احتمالاً به این دلیل توانسته پیش‌بینی‌کننده انگیزش تحصیلی باشد چون بر طبق یافته‌های امینی، زرار محمد (۱۳۸۵) در پژوهشی که در آن دوره‌های دبیرستانی رابطه مثبت و توأم با مهر آموزش‌یار با آموزندگان کاهش می‌یابد و این تغییر در نوع روابط، کاسته شدن از انگیزه یادگیری را در دانش‌آموزان دبیرستانی به همراه دارد. همچنین یافته‌های این پژوهش با یافته‌های ظهیری، حسین

زاده، رضادوست، (۱۳۹۳) در پژوهشی با عنوان: « بررسی نقش معلم در برنامه درسی پنهان » و یافته های پژوهش اسپالدینگ، (۱۳۷۷) با عنوان « انگیزش در کلاس درس » و یافته های قاجارگر، (۱۳۷۳) در پژوهشی با عنوان « بررسی رابطه بین انگیزش و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان » همسو می باشد.

فرضیه سوم: ادراک از توانایی علمی خود در پیشبینی انگیزش تحصیلی دانش آموزان نقش دارد.

بر اساس یافته های این پژوهش، بین ادراک از توانایی علمی خود و انگیزش تحصیلی رابطه مثبت معنا داری وجود دارد و ادراک از توانایی علمی خود پیش بینی کننده انگیزش تحصیلی می باشد. نتایج حاصل از این فرضیه با یافته های ظهیری ناو، رجبی (۱۳۸۸)، در پژوهشی با عنوان: بررسی ارتباط گروهی از متغیرها با کاهش انگیزه تحصیلی همسو می باشد، یافته های این پژوهش نشان می دهد رابطه همبستگی معنا دار مثبت و مستقیم بین توانایی علمی خود و انگیزش تحصیلی دانشجویان وجود دارد. همچنین یافته های این پژوهش با یافته های باقری، (۱۳۸۸) در پژوهشی با عنوان: « نگاهی دوباره به تعلیم و تربیت اسلامی » و یافته های پژوهش بیان فر و همکاران، (۱۳۹۱) با عنوان « بررسی جایگاه برنامه درسی پنهان در فرایند تربیت اجتماعی » و یافته های خلخالی، (۱۳۷۹) در پژوهشی با عنوان «ارائه چارچوب نظری برای تشخیص جو مدرسه » همسو می باشد.

فرضیه چهارم: ادراک از جو آموزشی در پیشبینی انگیزش تحصیلی دانش آموزان نقش دارد.

بر اساس یافته های این پژوهش، بین ادراک از جو آموزشی و انگیزش تحصیلی رابطه مثبت معنا داری وجود دارد و ادراک از جو آموزشی پیش بینی کننده انگیزش تحصیلی می باشند. نتایج حاصل از این فرضیه با یافته های ابراهیمی، پاکدامن، سپهری، (۱۳۹۰)، در پژوهشی با عنوان: بررسی رابطه بین جو دانشگاه با انگیزش همسو می باشد، یافته های این پژوهش نشان می دهد رابطه همبستگی معنا دار مثبت و مستقیم بین جو آموزشی و انگیزش تحصیلی دانشجویان وجود دارد. همچنین یافته های این پژوهش با یافته های ثناگو، جویباری، مهر آور، (۱۳۹۱) در پژوهشی با عنوان: «بررسی دیدگاه گروهی از دانشجویان علوم پزشکی در خصوص جو سازمانی و محیط دانشگاهی» و یافته های پژوهش حسین چاری و خیر، (۱۳۸۱) با عنوان «بررسی جو روانی و اجتماعی کلاس به عنوان یکی از مؤلفه های فرهنگ مدرسه » و یافته های خلخالی، (۱۳۷۹) در پژوهشی با عنوان «ارائه چارچوب نظری برای تشخیص جو مدرسه » همسو می باشد.

فرضیه پنجم: ادراک از شرایط اجتماعی آموزش در پیشبینی انگیزش تحصیلی دانش آموزان نقش دارد.

بر اساس یافته های این پژوهش، بین ادراک از شرایط اجتماعی آموزش و انگیزش تحصیلی رابطه مثبت معنا داری وجود دارد و ادراک از شرایط اجتماعی آموزش پیش بینی کننده انگیزش تحصیلی می باشند. نتایج حاصل از این فرضیه با یافته های رستگار خالد، (۱۳۸۹)، در پژوهشی با عنوان: سنجش رابطه جامعه پذیری در دانشگاه با انگیزش دانشجویان، همسو می باشد، یافته های این پژوهش نشان می دهد رابطه همبستگی معنا دار مثبت و مستقیم بین ادراک از شرایط اجتماعی آموزش و انگیزش تحصیلی دانشجویان وجود دارد. و همچنین بی انگیزگی نیز باعث می شود که دانشجو در دانشگاه در بدترین حالت صرفا به وقت گذرانی، سرگرمی، تفریح و نوعی دم غنیمت شماری روی آورد. همچنین یافته های این

3rd National Conference on Psychology, Education and Lifestyle

دانشگاه پیام نور استان قزوین

پژوهش با یافته های علیخانی، مهر محمدی، (۱۳۸۳) در پژوهشی با عنوان: « بررسی پیامدهای قصد نشده (برنامه درسی پنهان) ناشی از محیط اجتماعی مدارس » و یافته های پژوهش علیخانی، (۱۳۸۲) با عنوان « بررسی پیامدهای قصد نشده برنامه درسی پنهان محیط اجتماعی مدارس دوره متوسطه شهر اصفهان و ارائه راهکارهایی برای کاهش پیامدهای منفی آن » همسو می باشد.

منابع و مآخذ

فارسی

ابراهیمی، سارا، پاکدامن، شهلا. و سپهری، صفورا، روابط بین اهداف پیشرفت، جوکلاس، توانایی و سودمندی ادراک شده نوجوانان. *روانشناسی تحولی: روان‌شناسان ایرانی*، ۷ (۲۹)، سال ۱۳۹۰، ۴۴-۳۵. اسپالدینگ، ال، ۱۳۷۷، انگیزش در کلاس درس، ترجمه حسن یعقوبی و ایرج خوش خلق، تبریز: انتشارات دانشگاه تربیت معلم.

امینی، زرار محمد، بررسی رابطه باورهای فراشناختی با سلامت روانی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پسر شهرستان اشنویه، فصلنامه نوآوری های آموزشی، شماره ۱۹، سال ۱۳۸۵، ۱۴۱-۱۵۴. باقری، خسرو (۱۳۸۸). نگاهی دوباره به تعلیم و تربیت اسلامی. تهران: انتشارات مدرسه. بیان فر، زهرا؛ کریمی عقدا، هادی؛ میر علمی، سادات و کارگریان، پریسا، بررسی جایگاه برنامه درسی پنهان در فرایند تربیت اجتماعی دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان، دومین همایش ملی تربیت معلم، اصفهان، دانشگاه فرهنگیان، سال ۱۳۹۱.

پاغنده، الهام، بررسی رابطه پنج عامل بزرگ شخصیت و انگیزش تحصیلی با عملکرد تحصیلی در دانشجویان علوم انسانی دانشگاه آزاد اسلامی قم (پایان نامه کارشناسی ارشد). دانشگاه علوم تحقیقات تهران، سال ۱۳۹۴.

ثناگو، اکرم؛ جویباری، لیلا، مهرآور، فاطمه، «بررسی دیدگاه گروهی از دانشجویان علوم پزشکی در خصوص جو سازمانی و محیط دانشگاهی». فصلنامه جنتاشاپیر، دوره سوم، ش ۲، سال ۱۳۹۱.

حسن زاده، رمضان، «رابطه بین انگیزش (درونی-بیرونی) و منبع کنترل (درونی-بیرونی) و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان». فصلنامه روانشناسی آموزشی، ۱ (۲)، سال ۱۳۸۱، ۱۱۹-۱۰۷.

حسین چاری، مسعود، خیر، محمد «بررسی جو روانی و اجتماعی کلاس به عنوان یکی از مؤلفه های فرهنگ مدرسه». مجله علوم تربیتی و روانشناسی، دوره سوم، سال نهم، ش ۴-۳، سال ۱۳۸۱، ۴۰-۲۵.

خلخالی، علی، «ارائه چارچوب نظری برای تشخیص جو مدرسه». فصلنامه تعلیم و تربیت، سال شانزدهم، ش ۲، تابستان ۱۰۲، ۱۳۷۹-۷۷.

ظهوری ناو، بیژن و رجبی، سوران، بررسی ارتباط گروهی از متغیرها با کاهش انگیزه تحصیلی دانشجویان رشته زبان و ادبیات فارسی، ماهنامه علمی- پژوهشی دانشور رفتار، دانشگاه شاهد، سال شانزدهم، شماره ۳۶، سال ۱۳۸۸.

رستگار خالد، امیر، سنجش رابطه جامعه پذیری در دانشگاه با انگیزش تحصیلی دانشجویان، مجله راهبرد فرهنگ شماره ۱۲، ۱۳ و ۲۴، سال ۱۳۸۹، صفحه ۱۵۰.

شرف زاده، سهیلا، علیجان پور، کلثوم، نقش برنامه درسی بر استقلال و همکاری هوشمندانه دانش آموزان، همایش ملی تغییر برنامه درسی دوره های تحصیلی آموزش و پرورش، بیرجند، دانشگاه بیرجند، سال ۱۳۹۲.

ظہیری، عبدالعلی و حسین زاده، حسین و رضادوست، کریم، بررسی نقش معلم در برنامه درسی پنهان (مورد مطالعه: آموزگاران شهرستان رامشیر) پایان نامه کارشناسی ارشد علوم اجتماعی. دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی دانشگاه شهید چمران، سال ۱۳۹۳.

علیخانی، حسین، بررسی پیامدهای قصد نشده برنامه درسی پنهان محیط اجتماعی مدارس دوره متوسطه شهر اصفهان و ارائه راهکارهایی برای کاهش پیامدهای منفی آن. پایان نامه دکتری دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده علوم انسانی، سال ۱۳۸۲.

علیخانی، محمدحسین و مهرمحمدی، محمود، بررسی پیامدهای قصد نشده (برنامه درسی پنهان) ناشی از محیط اجتماعی مدارس دوره متوسطه اصفهان. مجله علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید چمران اهواز، دوره سوم، سال یازدهم، شماره ۳، سال ۱۳۸۳.

قاجارگر، مرتضی، بررسی رابطه بین انگیزش و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر و پسر دوره راهنمایی تحصیلی منطقه ۷ آموزش و پرورش در تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی تهران، سال ۱۳۷۳.

کریمی، علی، سجودی، اکرم، بررسی برنامه درسی پنهان بر یادگیری و عملکرد دانش آموزان، نخستین کنفرانس بین المللی و دومین کنفرانس ملی هزاره سوم و علوم انسانی، شیراز، مرکز توسعه آموزش های نوین ایران، ۱۳۹۱. محمدی، علی، محمدی، جمشید، ادراک دانشجویان از محیط یادگیری و آموزش در دانشگاه علوم پزشکی زنجان، مجله توسعه آموزش در علوم پزشکی، دوره ۶ شماره ۱۱، سال ۱۳۹۲.

لاتین

Andermen EM, Midgley C. Changes in achievement goalorientations and perceived classroom goal structures across the transition tomiddle level schools. Contemporary educational psychology. 1997; 22(3): 269-298.

Bloom BS. Stability and change in human characteristics. John Wiley & Sons: New York. 1964. Days, k (2009). Creating and sustaining effective learning environments. All Ireland Society for Higher Education (AISHE-Journal), 1 (1), 1- 13.

Story PA, Hart JW, Stasson MF, Mahoney JM. Using a two-factor theory of achievement motivation to examine performance based outcomes and self-regulatory processes. Journal of Personality and Individual differences. 2011;46(4):391-395.

Tragus DF. The status of science classroom learning environments in Indonesian lower secondary schools. Journal of Learning Environment Research. 2004; 7(1): 43-63.

- Wentzel KR. Social Relationships and Motivation in MiddleSchool: TheRole of Parents, Teachers and Peers. *Journal of EducationalPsychology*. 1998; 90(2): 202-209.
- Zingier D. (Re) conceptualizing student engagement: Doing education not doing time. *Journal of Teaching and Teacher Education*. 2008; 24(7): 1765– 1776.

Arch

سومین همایش ملی
روانشناسی
تعلیم و تربیت و سبک زندگی

دانشگاه پیام نور استان قزوین

3rd National Conference on Psychology, Education and Lifestyle

ISC
کتابخانه تخصصی معارف
۹۸۱۰-۵۶۴۳۵

انجمن ملی روانشناسی و مشاوره
انجمن ملی تعلیم و تربیت

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری STES

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

توجه: بررسی

بررسی مقاله ای متون (مقدماتی)

کارگاه آنلاین
بررسی مقابله ای متون (مقدماتی)

PROPOSAL
پروپوزال

توجه: نویسی

پروپوزال نویسی و پایان نامه نویسی

کارگاه آنلاین
پروپوزال نویسی و پایان نامه نویسی

توجه: جستجو

آشنایی با پایگاه های اطلاعات علمی بین المللی و ترند های جستجو

کارگاه آنلاین آشنایی با پایگاه های اطلاعات علمی بین المللی و ترند های جستجو